

Sosiaali- ja terveysministeriö

VIITE Lausuntopyyntö STM108:00/2015, STM109:00/2015, 30.3.2016 sekä
1.4.2016 järjestetty kuulemistilaisuus omaishoidon ja perhehoidon lainsäädäntöä
koskevista uudistuksista

ASIA Lausunto

Viitaten lausuntopyyntöön sekä kutsuun osallistua 1.4.2016 pidettyyn kuulemistilaisuuteen koskien omaishoitoa ja perhehoitoa koskevia lainsäädännön uudistuksia, Vanhustyön keskusliitto – Centralförbundet för de gamlas väl ry esittää kunnioittavasti seuraavaa:

Omaishoitoa koskevat lainsäädännön muutokset

- Ehdotettu uusi 3 a §, jossa käsitellään omaishoitajien hoitotehtävää tukevia palveluja on pääsääntöisesti kannatettava. Omaishoitajalle tarjottava valmennus ja täydennyskoulutus voivat tukea hoitotehtävää omaishoitajan tarpeen ja toiveiden mukaan. Valmennuksen ja täydennyskoulutuksen ajaksi on lisäksi tarvittaessa järjestettävä hoidettavalle sijaishoitoa. Myös työnohjausta tai siihen verrattavaa tukea, organisoitua vertaistukea ja neuvontaa tulisi olla tarjolla myös omaishoitajille. Turvapalvelun järjestämisen tulisi olla osa sosiaalista tukea.
- Ikääntyneiden ihmisten omaishoidossa hoidettavana on entistä useammin muistisairas henkilö ja monet hoitavista omaisista ovat iäkkäitä puolisoita tai itsekkin hyvin ikääntyneitä, jopa yli 70-vuotiaita, lapsia. Tällöin vapaa-ajan laajentamisen ja vapaiden määrän lisäksi tulee kiinnittää erityistä huomiota myös sekä hoidettavalle että hoitajalle suunnattuihin hoitotehtävää tukeviin tukipalveluihin.
- Omaishoitosuhdetta tulisi myös tarkastella kokonaisuutena ja olisi kiinnitettävä huomio hoitajan ja hoidettavan kokonaisselviytymiseen arjessa.
- Vapaapäivien aikaiset sijaisjärjestelyt tulee toteuttaa siten, että hoitajalla olisi tosiasiallinen mahdollisuus käyttää vapaapäiviä.
- Ehdotuksessa sosiaalihuoltolain muuttamiseksi huomioitaisiin myös niitä omaishoitajia, jotka eivät ole sopimusomaishoidon piirissä. Tämä on erittäin tärkeää. Myös he tarvitsevat erityisesti valmennusta ja voivat tarvita muita palveluja ja vapaiden järjestämistä hoitotehtävää tukemaan.

Perhehoitoa koskevat lainsäädännön muutokset

- Perhehoitajien vapaajärjestelmän kehittäminen on hyvin kannatettavaa.
- Hyvinvointi- ja terveystarkastusten järjestäminen hoitajan tarpeen mukaisesti on tärkeää
- 7 §:ään ehdotettu muutos perhehoidossa hoidettavien määrän lisäämiseksi jopa seitsemään hoidettavaan henkilöön edellyttää hoidettavien toimintakyvyn huolellista arvioimista ja tältä osin jatkuvaa seurantaa sekä valvontaa. Mitoituksen taustalla olevat kokemukset

perustunevat lapsiin ja nuoriin, ikääntyneiden ihmisten osalta mitoitusta tulisi vielä tarkastella uudelleen. Myös tilojen täytyy olla sopivat ja turvalliset hoidettavien toimintakykyisyyttä ajatellen, mikä tulee osoittaa myös omavalvontasuunnitelmassa.

Ehdotuksessa todetaan, että ministeriö antaa kuntainfon ehdotettujen muutosten soveltamiseksi lakiehdotusten voimaantulon jälkeen. Tämä on erittäin kannatettavaa. Kuntainfon lisäksi viestintää tulee suunnata myös omaishoitoa ja perhehoitoa toteuttaville tahoille.

Alan järjestöt tekevät merkittävää työtä omaishoitajien ja perhehoitajien tukijoina ja verkostoijina. Järjestöjen toimintaedellytyksiä tulee vahvistaa osana kotihoidon lisäämisen valtakunnallista strategiaa.

Vanhustyön keskusliitossa toteutetun Omaishoito yhteistyönä – tutkimuksen tuottamassa tukimallissa on osoitettu myös tukitoiminnan kustannusvaikutuksia.

Helsingissä, huhtikuun 13 päivänä 2016

Vanhustyön keskusliitto - Centraförbundet för de gamlas väl ry